

Tanítási tervezet

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2022. március 23., 8:00-8:45

Iskola, osztály: gimnázium, 8. osztály

Iskola neve és címe: ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium (1088 Budapest, Trefort u. 8.)

Tanít: dr. Szugyczkyné Veres Ildikó

Témakör megnevezése: Nyugat-Európa földrajza

Tanítási egység (téma) címe: BENELUX államok

Az óra (jellemző) típusa: új ismereteket szerző és feldolgozó óra, összefüggés-felismerést fejlesztő óra

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai: A nyugat-európai országokat számtalan közös metszéspont jellemzi, legyen szó történelmi múltból, társadalmi- gazdasági összefonódásokról, vagy különböző együttműködési megnyilvánulásokról. A tanítási óra célja a BENELUX államok megismerése, ezen három ország szoros kapcsolatának a feltárásával, a közös és egyéni jellemzők megvizsgálásával.

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai: A BENELUX államok, mint országcsoporthoz megismerésének és elemzésének köszönhetően a térszemlélet fejlesztése, a rendszerben és összefüggésekben gondolkodás fejlesztése, a nemzetközi munkamegosztás és fejlettségbeli különbségek okainak és következményeinek megismerésén keresztül a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése. A szociális kompetenciák fejlesztése az egyes országrészek eltérő nemzetiségeinek, szokásainak, múltjának megismerésén keresztül. Az Európai Unió megalakulását megelőző, alulról jövő integrációs igény megértése ezen országok közös gazdasági-társadalmi múltjának és jelenének tükrében.

2.3. A tanítási óra nevelési céljai: Nyitottság más országok természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek, illetve az ott élő nemzetiségek kultúrájának megismerésére. Reális, megalapozott Európa-tudat fejlesztése. A híradásokban megtalálható regionális információkra történő objektív reflektálás képességének fejlesztése.

2.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új: Európai Unió, Randstad („Patkóváros”), Brüsszel, Antwerpen, Liege; Hollandia: Amszterdam, Hága, Maastricht, Eindhoven, IJmuiden, Luxembourg
- megerősítendő: Északi-tenger, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Ardennek, Rajna, agglomeráció, gazdasági szerkezetváltás, tölcserőszak

b. Folyamatok:

- új: polderesítés, országok közötti együttműködés (integráció) kialakulása, fejlődése
- megerősítendő: gyarmatok elvesztésének következményei, kikötővárosokban jellemző ipari tevékenységek

c. Összefüggések:

- új: nyersanyaglelőhelyekre települő ipari tevékenységek, energiaszükséglet/rendelkezésre álló energiaforrások, valamint ezzel összefüggésben a megújuló energiaforrások terjedése
- megerősítendő: a jellemző mezőgazdasági tevékenységek kialakulásának összefüggése a domborzati adottságokkal, éghajlattal

- d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek: A BENELUX államok elhelyezkedése (térképen), a domborzati, vízrajzi, éghajlati jellemzők, jelentősebb települések és térségek azonosítása. Okoseszközök használata a csoportmunka során, kiegészítő információk keresése ezen eszközök segítségével.
- e. Fejlesztendő készségek, kompetenciák (mit, mivel?): digitális kompetenciák (okoseszköz használata), gondolkodási kompetenciák (értékelés és következtetések levonása), szociális kompetenciák fejlesztése (csoportmunka szabályainak elfogadása, kooperativitás), az egyéni felelősségvállalás erősítése (kollaborativitás), földrajzi gondolkodás készsége, analízis és a korábbi ismereteket szintetizáló attitűd
- f. Főbb tanulói tevékenységek: beszélgetés, közös gondolkodás, elemzés, következtetések megfogalmazása, csoportmunka.

3. Szemléltető és munkaeszközök

Földrajz füzet, középiskolai atlasz (minden diák egyéni felszerelésének részeként)

Fali térkép

Prezentáció (ppt)

Számítógép, projektor, vetítő vászon

Csoportmunkához: különböző színű kártyák (5 csoport generálásához), okoseszköz (QR-kód leolvasásához, kiegészítő információ gyűjtéséhez), A3-as lapok, színes filcek (csoportonként, gondolattérkép készítéséhez), gyurmaragasztó (a csoportmunka produktumának rögzítéséhez)

4. Felhasznált irodalom

Probáld, F. (2000). Európa Regionális Földrajza, Budapest, ELTE Eötvös Kiadó

https://european-union.europa.eu/index_hu

Nemzeti alaptanterv (2020)

Kerettanterv (2020) – Földrajz 7-8. évfolyam

Az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium földrajz helyi tanterve (<http://www.trefort.elte.hu/wp-content/uploads/2020/09/foldrajzhelyitanterv.pdf>)

https://www.nkp.hu/tankonyv/foldrajz_8/lecke_05_006

Atlasz – Középiskolai földrajzi atlasz. Cartographia Tankönyvkiadó Kft. 2021

Makádi, M. (2020). A földrajztanítás módszertani alapjai 1-2., Budapest, ELTE TTK FFI Földrajz szakmódszertani csoport

<https://www.qr-code-generator.com/>

5. Mellékletek jegyzéke

Prezentáció (ppt) elérhetősége: https://drive.google.com/drive/folders/1SOd_h4Blj3yylhosoE5x974yKauLkRs?usp=sharing

QR-kódok (5 db.)

Csoportmunka során feldolgozandó szakmai szövegek:

1. Küzdelem a tengerrel
2. Legelők és kertészetek
3. Randstad
4. Vallónia
5. Flandria

Az óra részletes felépítése

Idő (perc)	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
0-2	A gyerekek üdvözlése Jelentés, adminisztráció	szervezés	kérdés/válasz	frontális osztálymunka	-
0-4	Ráhangolódást generáló kérdések: - Sorold fel Nyugat-Európa országait! - Mely országokkal nem foglalkoztunk még? - Mi jut eszedbe a Benelux államokról? - Pontosan minek a rövidítése „BENELUX” elnevezés?	előzetes ismeretek felidézése	kérdés/válasz	frontális osztálymunka	Nyugat-Európa domborzata falitérkép, atlasz
4-5	BENELUX államok bemutatása: - Az atlaszod segítségével sorold fel a BENELUX államok szomszédos országait! Az országok területének, népességének, fővárosának és államformájának bemutatása.	tényfeltárás	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	Atlasz, ppt
5-6	A közös történelmi múlt felvázolása - Minek köszönhető a közös történelmi múlt ezen országok esetében?	elemzés	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
6-7	A gazdasági együttműködés (integráció) - Melyik integrációs szervezetnek voltak alapító tagjai a BENELUX államok? - A Benelux Uniótól az Európai Unióig	új ismeret átadása	kérdés/válasz, tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
7-8	Hasonlóságok és különbségek a BENELUX államokon belül - Az eddig elhangzottak alapján milyen hasonlóságokra, illetve különbségekre tudsz következtetni az államok tekintetében?	elemzés	kérdés/válasz	egyéni munka	Atlasz, ppt
8-10	A hasonlóságok és különbségek bemutatása	új ismeret átadása	tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	ppt
10-12	Csoportmunka előkészítése - Készítsétek elő az okoseszközeiteket, az atlaszotokra továbbra is szükség lesz! Csoportgenerálás (5 csoport, 5-6 fő/csoport)	csoportok kijelölése	csoportgenerálás	frontális osztálymunka	Különböző színű kártyák (arányosan elosztva az aktuális

Idő (perc)	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
	- Véletlenszerűen húzzatok ki egy színes kártyát a borítékból! - Alakítsatok csoportokat a kihúzott kártyáitok színe alapján (piros, sárga, kék, zöld, fehér csoport)				osztálylétszámnak megfelelően)
12-14	Csoportfeladat ismertetése Minden csoport kap egy borítékot, színes filceket és egy A3-as lapot. - A borítékban találtok egy QR-kódot. Olvassátok le az okoseszközzel. A kód egy szöveghez vezet el Benneteket. Olvassátok el, közösen értelmezzétek, és ez alapján készítsetek együtt egy gondolattérképet az A3-as lapra. Használjatok minél több színt, hogy vizuálisan is minél kifejezőbbek legyenek az információk. Ha elkészültetek, a csapat egyik tagja bemutatja a gondolattérképet az osztálynak. Összesen 14 perccel van a feladat elvégzésére.	célkitűzés	tanári magyarázat szemléltetéssel	frontális osztálymunka	Csoportonként boríték (benne QR-kód), okostelefon, tablet, A3-as lapok (csoportonként egy db.), színes filcek, időmérő
14-28	Csoportmunka	információk értelmezése és rendszerezése, rögzítés	csoportosítás, rendszerezés	csoportmunka	A3-as lapok, színes filcek, okostelefon
28-44	Az A3-as lapra elkészített gondolattérképeket gyurmaragasztóval rögzítjük a táblára, amelyeket minden csoportból egy csoporttag bemutat 3 percben. A gondolattérképek sorrendjét a háttérben a témához kapcsolódó ppt dia határozza meg, amely egyben vizuálisan kapcsolódik a feldolgozott témához.	új ismeret átadása, rögzítés	tanulói magyarázat	csoportmunka	Gondolattérképek (A3-as lapokon), gyurmaragasztó, ppt
44-45	Az óra lezárása a tanórára való rövid reflektálással.	szóbeli reflexió	kérdés/válasz	frontális osztálymunka	-

1. CSOPORTMUNKA – SZÖVEGEK

1. Küzdelem a tengerrel

Hollandia földjeinek túlnyomó része **100 m-nél alacsonyabb síkság**, az ország területének $\frac{1}{4}$ mélyföld. A Holland-síkság keleti felét az 50-100 m magasságig emelkedő, szelíden tagolt **geest-vidék** alkotja. A Holland-síkság nyugati felén található **marsch-földek** alig emelkednek a tengerszint fölé, jelentős részük a közepes tengerszintnél alacsonyabban fekszenek.

A mélyföldeket a széles parti dűnesor és mesterséges gátak védik az elöntéstől. A vihardagályok és a folyami árvizek az ország földjének közel $\frac{2}{3}$ -át fenyegetik. Emellett a holland partvidék évszázadonként 12-20 cm-t süllyed, amelyet tetéz a tengerszintnek a világméretű felmelegedéssel összefüggő emelkedése is. A lakosság folyamatos küzdelemre kényszerül emiatt a tengerrel.

Az utóbbi 2-3 évezredben a tenger mintegy 9.000 km²-t rabolt el a szárazföldtől. A vihardagályok már az ókorban áttörték és részekre szabdalták a dűnevonulat északi részét, így keletkeztek a Fríz-szigetek. A 12-13. században a tenger újabb előnyomulása miatt, az ország középső részén fekvő Flevo-tavat hatalmas öböllé alakította (**Zuiderzee**). A betörő tengerárok a történelem során többször is hatalmas pusztítást hagytak maguk után.

A 15.sz.-ban nagyobb léptékben kezdték el a területek visszahódítását. Gáttal vették körbe a mélyföldeket (**polderek**), ahonnan kiszivattyúzták a vizet (állati erővel, szélmalomokkal), de csak 1,5 m-es szintkülönbséget tudtak ezzel a módszerrel legyőzni. Mivel a mezőgazdasági tevékenységek egyre több termékeny területet igényelt, ezért a 19. századtól gőzgépes, majd később motoros szivattyúkkal nagyszabású polderesítés kezdődött. „**A tengert Isten, a partot a hollandok teremtték**” -született meg a mondás.

A 20. század két hatalmas programja:

1. A Zuiderzee polderesítése

32,5 km hosszú zárógátja (amelyen autópálya halad át) 1927 és 1932 között épült meg. A tengerből így polderesítésre alkalmas édesvízű tóvá lett (**IJssel-tó**). A tó területéből 1650 km²-t polderesített az állam. A leszivattyúzott terület termővé tétele 8-10 évet igényelt. Végezetül az állam 30-60 ha-os parcellákra osztotta a poldert, és pályázó gazdáknak adták ki hosszú lejáratú bérletként használatba. Újabban a polderek a túlnépesedett városokat tehermentesítik, illetve vízparti üdülőterületeket létesítettek.

2. A Delta terv

Az 1958-ban elfogadott Delta-terv célja az ország dél-nyugati részén található termőföldek és települések **védelme** a vihardagályokkal szemben.

A Rajna, Maas, és Schelde megsüllyedt deltavidékén az árapály széles tölcserékké tágította a folyóágakat. A Delta -terv keretében a legtöbb torkolatot **gát- és zsiliprendszerrel** zárták le, így a tengervíz nem tudott benyomulni.

A mesterséges töltéseken közlekedési útvonalak keletkeztek, az elrekesztett édesvízű tavak pedig hozzájárultak a vízellátás és a vízi sportok fellendüléséhez. Az utolsó lezárás 1986-ban történt (Keleti-Schelde), bár itt a dagály során benyomulhat a tengervíz, amely a természetes élővilág és a nagy osztrigatelepek fennmaradását segíti.

Rotterdam kikötőjét a vihardagályoktól óriási két szárnyú zsilip védi, de ezt csak 10 évente egyszer kellene használni, ha a tengervíz nem emelkedne tovább.

2. Legelők és kertészetek: a holland mezőgazdaság

A holland mezőgazdaság fejlődését nagyban serkentette a **felvevőképes angol és német piac** szomszédsága. A 19. század végén az **állattenyésztés** lett a mezőgazdaság uralkodó ága. Mára azonban ismét a **növénytermesztés** vezet; a kertészetek ugyanis páratlanul gyorsan fejlődtek, az állattenyésztés viszont a túltermelés miatt visszaesett.

Hollandia – az USA és Franciaország után – **a világ harmadik legnagyobb mezőgazdasági exportőre**. Az ország területéhez mérten hatalmas, de csökkenő szarvasmarha-állomány jellemző.

A kitűnően tejelő **fekete-fehér fríz lápi teheneket** az év nagy részében – olykor még az enyhe téli hónapokban is – a szabadban tartják. Az egyenletesen hulló bőséges csapadék (évi 650–750 mm), a levegő nagy páratartalma és a magas talajvízszint kedvez a legelőknek.

A **friss tej** túlnyomó része további feldolgozásra kerül. A **holland tejtermékek** 60%-át külföldön értékesítik; Edam, Gouda, Limburg sajtjai régóta világhírűek. A friss és a sűrített tej, a sajt, a vaj és a tejpor kivitelében Hollandia az elsők között van a világon.

A tejipar melléktermékeit hasznosítja a **sértésenyésztés**, továbbá az iparszerű **baromfinevelés** az utóbbi pár évtizedben hatalmas fejlődésen ment át, ami számottevő hús- és tojáskivitel teszté lehetővé.

A sovány talajú geest-vidék és a Fríz-szigetek **juhtenyésztésének**, valamint az Északi-tengeren évszázadok óta folytatott **heringhalászatnak** a jelentősége jóval csekélyebb.

A **szántóföldek** nagyobb részén **takarmánynövényeket** termesztnek. Emellett elterjedt a búza, a rozs, a sovány talajú hűvösebb tájakon a zab, valamint az árpa.

Emberi táplálkozás, takarmányozás és ipari feldolgozás céljára országsszerte termesztik a **burgonyát**, melyből külföldre is jócskán szállítanak.

A holland földművelés sajátos ága az agrárágazat legfontosabb szereplője, a hosszú múltra visszatekintő **kertgazdálkodás**. Jelentős a **zöldség- és virágkertészkedés**, amely az IJssel-tó és a Rajna-torkolat között végigkíséri a parti dűnék lábánál húzódó termékeny marsch-földeket.

A holland metropoliszok peremén szinte külön várossá terebélyesednek a földgázzal fűthető **üvegházak**, amelyek egész éven át ontják a friss paradicsomot, salátát, uborkát, karfiolt, paprikát és más zöldségfélét a bel- és külföldi piacokra. Felfutott a gombatermesztés is, Hollandia e téren a világ harmadik legnagyobb exportőre.

Más kertészetek **vágott virággal** – tulipánnal, jácinttal, nárcisszal, rózsával, gladiólusszal – és **nemes virághagymákkal, magvakkal** gyarapítják az export áruválasztékát.

Különösen híresek a Haarlem környékén pompázó **tulipánmezők**; az innen kikerülő tulipánhagymák a 16. század óta messze földön keresettek.

Hollandia a cserepes és a vágott virágok kiviteléből 40–50%-os világpiaci részesedéssel dicsekedhet.

A Schiphol légikikötő szomszédságában lévő Aalsmeer a Föld legnagyobb **nemzetközi virágtőzsdéje** és kereskedelmi elosztó központja.

3. A holland gazdaság szíve-A Randstad

Hollandia ásványkincsekben szegény ország volt a 60-as évekig, amikor a nagy földgázlelőhelyeket feltárták. Ekkor egyre több korszerű ágazat honosodott meg, főleg a **vegyipar** (külföldi kőolaj mellett hazai földgázra alapozva). Fejlődött az **elektronikai ipar** és a kikötőforgalommal kapcsolatos berendezések (daruk, rakodógépek, hűtőkocsik, hajók) gyártása. A külföldről érkező nyersanyagokat főként a két nagy kikötőben (Amszterdam és Rotterdam) dolgozták fel, amelyek kiemelkedő kereskedelmi és közlekedési központok.

Az iparosodás és a városodás az ország középső-nyugati részére összpontosult. Hatalmas, **patkó alakú urbanizált régió** körvonalai rajzolódtak a térképre („patkóváros”=Randstad).

7 millió lakost tömörítenek, a vonzaskörzetekkel együtt egész Nyugat-Hollandiát magukban foglalják. A Randstad belsejében intenzív mezőgazdaság maradt meg („**zöld szív**”), amelyeket az ország legnagyobb városai vesznek körül. A „zöld szív”-et szigorú rendszabályokkal védik a városodástól, beépítésektől. Ezeket a városokat az őket körülvevő bolygóvárosokkal próbálták tehermentesíteni, azt követően a központi városokat is felújították. Kitűnő **tömegközlekedési** rendszer köti össze a településeket.

Amszterdam

A IJssel-tó DNY-i öblénél fekszik, **főváros**. A 16.-17. században Európa legforgalmasabb pénzpiaca és kereskedelmi központja volt. Amint a hajók mérete nőtt, csökkent a sekély vízű kikötő jelentősége. 1876-ban megépült az **Északi-tengeri-csatorna**, amely egy mesterséges vízi út, és az óceánjárók is eljutnak a városig.

Ma a **szolgáltatások** éltetik a várost (kereskedelem, pénzügy). Gyárat találunk az Északi-tengeri csatorna és a kikötő mellett (gépipar, élelmiszer-feldolgozás). A világhírű amszterdami **gyémántcsiszolás** monopolhelyzetben volt a második világháborúig. Amszterdam középkori városmagját **csatornák** (grachtok) övezik, 1000-nél is több karcsú felvonóhíd, és lakóhajók teszik színesebbé a város arculatát.

Hága

A királynő, a parlament és a kormány székhelye. Nincs kikötője, de az elővárosa a tengerpartig ér. A Nemzetközi Bíróságnak és a Nemzetközi Törvényszéknek is otthont ad a város.

Rotterdam

A Rajna és a Maas szövevényes torkolati ágai között, a tengertől 30 km-re fekszik a város. Európa **legforgalmasabb kikötővárosa** (a világon Szingapúrral küzd az első helyért). A 19. században megépült az Új-Víziút, amely a tengerrel kapcsolja össze a várost, és **óceánjárókkal** is hajózható. Magához vonzotta a Rajna-mellék hatalmas iparvidékének is az átmenő forgalmát, és „Európa kapujává” vált. 1957-ben alakították ki az **Europoort** nevű kikötőrészt, amelyik 350.000 tonnás hajókat is fogadni képes. 5 kőolaj finomító koncentrálódik itt (világviszonylatban páratlan). Emellett vannak még hajóépítő- és javító műhelyek, élelmiszeripari üzemek is. Napjainkban évente kb. 550.000 hajó fordul itt meg, de kiemelkedő logisztikai központ is, hiszen a beérkező áruk elosztását, továbbfuvarozását is szervezik.

Utrecht

Az ország legnagyobb út- és vasúthálózat **csomópontja**, Amszterdam-Rajna-csatorna révén kitűnő víziútja. Kereskedelmi, informatikai és kulturális központ, az ország legnagyobb **egyetemével**.

4. Vallónia – a vas és acél völgye

30–50 km szélességben húzódik az a hatalmas **nehézipari övezet**, amely Vallónia gazdasági tengelyét képezi. A rengeteg gyárkémény, a meddőhányók az angliai „fekete vidék”-re emlékeztetnek.

Az iparvidék alapját elsősorban a feketekőszén-telepek képezték, amelyek a **vaskohászat** óriás üzemeit táplálták. Az utóbbi évtizedekben a feketekőszén bányászat leállt.

Belgium **feketekőszén-vagyon**a 12 milliárd tonnára tehető. A nagy fellendülés a 19. század elején következett be, amikor a vaskohók faszénről kokszt tüzelésére tértek át.

A vaskohászat a középkorban indult, kezdetben a belföldi vasércet dolgozták fel, majd a vasérclelőhelyek kimerülése után francia és svéd ércek kohósítására tértek át.

Az **egy főre jutó nyersvas- és acéltermelésben** Belgium – Luxemburggal együtt – még mindig **világelső**. Vallónia a 19. században egyike volt Európának a **ólom- és cinkérc**ekben leggazdagabb vidékeinek; a lelőhelyek azonban kimerültek, és emléküket csak **Liège** megmaradt színesfémkohászata őrzi.

Az Ardenneknél értékes **építőköveket** – gránitot és márványt – fejtenek, amelyekből a szomszédos Hollandia is sokat vásárol. **Világhírű az üvegipar**, amely a Meuse-völgy elsőrendű kvarchomok-lelőhelyeihez kapcsolódik.

A vallon **fegyverművesek** már a 15. században hírnevet szereztek áruiknak. A vaskohászat bővülésével a korszerű fegyvergyártáson kívül az anyagigényes **gépipar** temérdek ága is meghonosodott. Nagy vegyi üzemek, cement- és üveggyárak működtek a térségben.

Napjainkban **kőolaj, földgáz és atomerőművek** biztosítják az energiaellátást.

A városok határában megjelentek az ipari parkok, amelyek próbálják a korszerű iparágakat ide csábítani, ezzel csökkentve a munkanélküliséget, illetve az egykori nehézipar helyett új iparágakat meghonosítani.

Liège a vallon nehézipar fellelegvára, Európa egyik legnagyobb folyami kikötője. 2003 óta gyorsvasút köti össze a környező országok nagyvárosaival. Vas- és színesfémkohászatára kontinentális jelentőségű **hadfelszerelési** ipar és **vasútjármű**-gyártás épül. Igen keresettek a liège-i gyárakból kikerülő kristály- és táblaüvegek is.

Nyugaton, a Sambre völgyében hasonló rangú központ **Charleroi**, Rendkívül sokrétű gépgyártása és környékének számos kisebb-nagyobb minőségi **üveggyára** öregbíti hírnevét.

Namur – kulturális és felsőoktatási központ.

Seraing-ben gyártották a kontinens első vasúti mozdonyát.

Monsban van a NATO európai haderőinek főparancsnoksága.

A vallon **föld mezőgazdasága** szinte eltölpül az ipar árnyékában, a Meuse-től északra elterülő dombvidéken búzát, cukorrépát, lent termelnek, míg az Ardennek előterében szarvasmarhatenyésztés és tejgazdálkodás nyújt megélhetést.

5. Flandria- a textilipar bölcsője

A belga **mezőgazdaság ősi fészke** északon, Flandriában van; a termékeny alföld már a 15. században szinte egyetlen összefüggő kert volt. Innen terjedt át a belterjes gazdálkodás.

A gazdálkodás színvonala és ágazati szerkezete a szomszédos Hollandiáéhoz hasonló; sajátos vonás azonban az ipari növények (len, cukorrépa) nagy részesedése a vetésterületből.

Antwerpen és Brüsszel között összefüggő **kertgazdálkodási övezet** húzódik, hatalmas almafaültetvényekkel, zöldség- és virágtermő üvegházakkal.

A **belga sör** világhírű, az országban nagy- és kisüzemi keretek között több mint hétszázféle sört főznek. Számos fajtajukát már a középkor óta készítik a szerzetesek.

Hasonlóan neves a sok kézi munkát igénybe vevő **belga csokoládégyártás** is. A praliné és a ballotin a tradicionális típusai.

A virágzó mezőgazdaság mellett a **textilipar** Flandria gazdaságának másik sok évszázados tartópillére; ennek az iparágnak a jelentősége még ma is túlnő az országhatárokon. A paraszti háziiparból sarjadt középkori lenfeldolgozást, csipkeverést, gyapjúfonást, vászon- és posztószövést a 18. századtól a tengerentúli gyapotra támaszkodó nagyüzemi pamutipar, legújabbán pedig a műszálpár elterjedése követte.

A kedvező forgalmi helyzetnek köszönhetően tőkeigényes iparágak jelentek meg elsősorban a kikötők vonzásában (pl. autóipar).

Antwerpen ma 100.000 tonnás óceánjárókat is tud fogadni (ebből jelentős a **nemzetközi forgalom**), és a Rajnával is közvetlen belvízi összeköttetése van. A kikötőkben kőolajfinomítók üzemelnek, ehhez kapcsolódik sokféle **vegyipari** ág (pl. képzett munkaerőt igénylő gyógyszergyártás). Az egykori gyarmatokról behozott ércet Antwerpenben dolgozzák fel.

A **gyémántkereskedelemben** Antwerpennek ma sincs komoly vetélytársa. (Antwerpen „gyémántiparában” több mint 1500 – köztük mintegy 400 feldolgozó – cég tevékenykedik, és a városban működik a **gyémánttőzsde** európai központja is.)

Gent – jelentős kikötő, már a 14–15. században híres volt gyapjúszővéséről. A 40 000 genti lakás egy része a háborús századokban kivándorolt, és szétszóródva idegen országokban is segített meghonosítani a fonás-szővés mesterségét. 1760-ban jött létre Gentben az első pamutszövő manufaktúra. A mechanikai szövőszék elterjedése óta ez a város a belga gyapot- és lenfeldolgozás fellelővára, amely egyúttal a flamand művelődés, felsőoktatás és az idegenforgalom kiemelkedő központjává vált.

Antwerpen, Gent és Brüsszel mindinkább egységes városi régióvá forr össze, melyet „**flamand gyémánt**” néven emlegetnek.

Brüsszel, Flandria és Vallónia határán, a **kétnyelvű világváros**, főváros, a belga út- és vasúthálózat gyűjtőpontja. Antwerpennek csatorna köti össze. Brüsszel iparágai közül a **csipkeverés** lett világhírű, de ennek jelentőségét ma már messze felülmúlják a fémfeldolgozás képzett munkaerőt igénylő ágai, valamint a világvárosi jellegű divatárukészítés és könyvnyomtatás.

A **király, a parlament és a kormány székhelye**. Több nemzetközi vállalat, számos tekintélyes gazdasági és pénzügyi szervezet választotta székhelyéül.

Brüsszel világpolitikai rangját leginkább a NATO-központnak, valamint az **Európai Bizottságnak** – az EU több mint 20 000 alkalmazottat foglalkoztató legfőbb végrehajtó szervének – jelenléte fémjelzi.

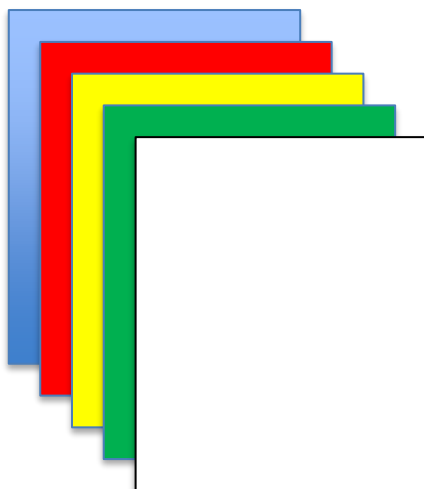
2. QR KÓDOK

Forrás: <https://www.qr-code-generator.com/>

3. SZÍNES KÁRTYÁK

Mindegyik színből 6 darab.

4. SZÍNES FILCEK, A3-as LAPOK, RAGASZTÓ

